

Patrycja Szarek-Mason:

The European Union's Fight Against Corruption. The Evolving Policy Towards Member States and Candidate Countries

Cambridge Studies in European Law and Policy, University Press, Cambridge (305 sider)

Forfatteren giver med denne bog et fascinerende indblik i og analyse af de krav, der fra EU's side blev stillet til ansøgerlandene fra den tidligere østblok forud for landenes optagelse i EU dels i 2004 (Tjekkiet, Estland, Ungarn, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet og Slovenien) dels i 2007 (Rumænien og Bulgarien). Forfatteren foretager ikke nogen dybtgående analyse af korruption og dens årsager – ligesom hun ser på fænomenet korruption i en bred forstand, lige fra »vennetjenester« til egentlig bestikkelse. Hendes formål er da også et andet: nemlig at påpege, at processen forud for 2004 var anderledes end forud for 2007, bl.a. fordi den globale indsats mod korruption og en fælles europæisk forståelse for skadevirkningerne heraf først opstod fra midten af 1990'erne. Af samme grund var der heller ikke nogle generelle tiltag i forhold til de eksisterende medlemmer af EU og i lyset heraf kunne det være vanskeligt at stille meget markante krav til nogle ansøgerlande i 2004. Op til 2007-udvidelsen stillede man nok større krav, men efter optagelsen i såvel 2004 som 2007 mistede EU fokus på korruptionsaspektet og – indsatserne i de pågældende lande.

Forfatteren viser, at korruptionen i de tidligere østbloklunde var særdeles udbredt, men også at dette tillige var tilfældet blandt nogle af de etablerede EU-lande. Hun påviser også, at »korruptionsraterne« tilsyneladende ikke er faldet synderligt siden landene blev optaget (hendes undersøgelser slutter i 2009). Bl.a. disse konstateringer får hende til at foreslå, at man i EU-regi burde implementere løbende overvågningsprocedurer blandt samtlige EU-lande, i stil med dem GRECO foretager.

En mulighed blandt flere er tættere samarbejde mellem EU og GRECO som forfatteren foreslår, ligesom hun gerne så et særligt »anti corruption framework« inden for EU. For så vidt mener hun, at der er den nødvendige kapacitet og know-how indenfor EU til at etablere et sådant nyt framework med fokus på alle EU-lande, gamle såvel som nye. Det eneste udestående spørgsmål er for hende, hvorvidt der også er politisk vilje til at gøre noget.

Bogen er, som nævnt, fascinerende læsning og selvom man som læser visse steder synes, at der er tilstrækkeligt af »det samme«, er den samtidig velskrevet

og derfor let læst. Man kan nok stille spørgsmålstegn ved om »korruption« i den meget brede forstand, hun (og med hende adskillige organisationer) bruger det, er velegnet til at blive monitoreret og bekæmpet på samme måde – og om der er helt samme bekæmpelsesbehov og -mulighed ved alle former for korruptionslignende adfærd. Hvordan skal man f.eks. bedst regulere støtte til politiske partier, anvendelse af »old boys network« m.v.? Man kan vel også problematisere den sammenkædning, hun foretager mellem korruption og hvidvask og man kan nogle steder savne en mere kritisk/analytisk tilgang til bl.a. GRECO og monitoreringen derfra i stedet for en udelt begejstring over, at man der er »kommet længere« end i EU.

Disse indvendinger skal imidlertid ikke sløre, at bogen utvivlsomt sætter fingeren på et ømt politisk punkt i flere EU-lande og ikke blot i de senest tilkomne. Det kunne på sin side rejse spørgsmålet, om vi ikke er ved at have »for mange« organer, der beskæftiger sig med korruptionsbekæmpelse, især nu hvor der er fælles fodslag om, at bestikkelse/korruption skal bekæmpes i såvel den offentlige som den private sektor – og meget langt hen ad vejen også om, hvad der bør/kan betragtes som og derfor også reguleres som korruption. I Europaråds- og FN-regi er man således kommet ganske langt og det er vel ikke så oplagt, at vi så også skal have et nyt, særligt EU-lag (oveni dem, EU allerede har).

Det kunne være spændende hvis forfatteren i en kommende bog ville analysere den samlede indsats fra verdenssamfundet og om man kunne »strømline« og effektivisere den. Men indtil da, kan jeg anbefale den her anmeldte bog til enhver, der på forsknings- eller politisk niveau beskæftiger sig med eller er interesseret i korruptionsbekæmpelse inden for EU. Praktikere i virksomheder og korruptionsbekæmpende myndigheder vil dog næppe finde meget, der umiddelbart kan anvendes.

Lars Bo Langsted

Professor, Juridisk Institut, Aalborg Universitet